

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

21. siječnja 2016. *

„Žalba – Članak 81. UEZ-a – Zabranjeni sporazumi – Španjolsko tržište cestovnog bitumena – Podjela tržišta i usklađivanje cijena – Prekomjerno trajanje postupka pred Općim sudom – Članak 261. UFEU-a – Uredba (EZ) br. 1/2003 – Članak 31. – Neograničena nadležnost – Članak 264. UFEU-a – Djelomično ili potpuno poništenje Komisijine odluke“

U predmetu C-603/13 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 22. studenoga 2013.,

Galp Energía España SA, sa sjedištem u Alcobendasu (Španjolska),

Petróleos de Portugal (Petrogal) SA, sa sjedištem u Lisabonu (Portugal),

Galp Energía SGPS SA, sa sjedištem u Lisabonu,

koje zastupaju M. Slotboom, *advocaat*, i G. Gentil Anastácio, *advogado*,

žalitelji,

a druga stranka postupka je:

Europska komisija, koju zastupaju C. Urraca Caviedes i F. Castillo de la Torre, u svojstvu agenata, uz asistenciju J. Rivasa Andrésa, *avocat*, i G. Eclair-Heath, *solicitor*,

tuženik u prvom stupnju,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik četvrtog vijeća, u svojstvu predsjednika petog vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca petog vijeća, D. Šváby (izvjestitelj), A. Rosas i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. travnja 2015.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. srpnja 2015.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski

Presudu

- 1 GALP Energía España SA (u daljnjem tekstu: GALP Energía España), Petróleos de Portugal (Petrogal) SA (u daljnjem tekstu: Petróleos de Portugal) i GALP Energía SGPS SA (u daljnjem tekstu: GALP Energía SGPS) (u daljnjem tekstu zajedno: žalitelji) svojom žalbom zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije od Galp Energía España i 16. rujna 2013., dr./Komisija (T-462/07, EU:T:2013:459, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je Opći sud, s jedne strane, djelomično poništio Odluku Komisije C(2007) 4441 *final* od 3. listopada 2007. o postupku primjene članka 81. UEZ-a, koji je postao članak 101. UFEU-a (predmet COMP/38.710 – Bitumen (Španjolska) (u daljnjem tekstu: sporna odluka)), i smanjio iznos novčane kazne izrečene žaliteljima te, s druge strane, odbio tužbu u preostalom dijelu.

Pravni okvir

- 2 Člankom 31. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. UFEU-a] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.) određeno je:

„Sud ima neograničenu nadležnost u nadzoru odluka Komisije kojima ista izriče novčane kazne ili periodične penale. Sud može takve odluke ukinuti, ili smanjiti ili povećati iznos novčane kazne ili periodičnog penala.“

Okolnosti spora i sporna odluka

- 3 Okolnosti spora bile su izložene u točkama 1. do 85. pobijane presude i u svrhu ovog postupka mogu se sažeti kako slijedi.
- 4 Proizvod obuhvaćen povredom jest penetracijski bitumen, vrsta neobrađenog bitumena koji se upotrebljava za gradnju i održavanje cesta.
- 5 Španjolsko tržište bitumena čine, s jedne strane, tri proizvođača, grupe Repsol, CEPSA-PROAS i BP5, i, s druge strane, uvoznici, među kojima se nalaze i grupa Nynäs te grupa koju čine žalitelji.
- 6 Petróleos de Portugal od 1990. do 2003. imao je 89,29% dionica Galp Energíje España, ranije Petrogal Española SA, a 10,71% dionica imalo je osiguravajuće društvo Tagus RE, čijih je 98% dionica bilo pod nadzorom Petróleosa de Portugal. Galp Energía España od 2003. jest društvo kći u 100-postotnom vlasništvu Petróleosa de Portugal. Potonje je društvo pak od 22. travnja 1999. društvo kći u 100-postotnom vlasništvu Galp Energíje SGPS.
- 7 Galp Energía España bavi se prodajom i stavljanjem na tržište bitumena u Španjolskoj. Njezin prihod koji se odnosi na bitumen prodan nepovezanim strankama u Španjolskoj u 2001., zadnjoj potpunoj godini povrede, iznosio je 13 000 000 eura, odnosno 4,54% predmetnog tržišta. Konsolidirani ukupni promet Galp Energíje SGPS u 2006. godini iznosio je 12 576 000 000 eura.
- 8 Nakon što je grupa BP 20. lipnja 2002. podnijela zahtjev za oslobađanje u skladu s Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2002., C 45, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 62.), 1. i 2. listopada 2002. provedene su provjere kod grupa Repsol, PROAS, BP i Nynäs te kod grupe koju čine žalitelji.

- 9 Komisija je 6. veljače 2004. predmetnim poduzetnicima poslala prvu seriju zahtjeva za pružanje informacija u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962. Prva uredba o provedbi članaka [81. UEZ-a] i [82. UEZ-a] (SL 1962., 13, str. 204.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 3.).
- 10 Repsol i PROAS 31. ožujka i 5. travnja 2004. telefaksom su podnijeli Komisiji zahtjev u skladu s njezinom Obavijesti o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela, popraćen korporativnom izjavom.
- 11 Nakon što je predmetnim poduzetnicima poslala druga četiri zahtjeva za pružanje informacija, Komisija je formalno pokrenula postupak i između 24. i 28. kolovoza 2006. grupama BP, Repsol, CEPSA-PROAS, i Nynäs te grupi koju su činili žalitelji dostavila Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku.
- 12 Komisija je 3. listopada 2007. donijela spornu odluku kojom je utvrdila da je 13 društava njezinih adresata sudjelovalo u nizu sporazuma i usklađenih djelovanja u stavljanju na tržište penetracijskog bitumena na španjolskom području (uz iznimku Kanarskih otoka) podjelom tržišta i usklađivanjem cijena.
- 13 Različita nezakonita ponašanja ili njihovi elementi utvrđeni su kako slijedi:
- određivanje prodajnih kvota;
 - podjela količina proizvoda i klijenata među svim sudionicima zabranjenog sporazuma na temelju tih kvota;
 - nadzor provođenja podjele tržišta i klijenata razmjenom informacija o opsegu prodaje (u daljnjem tekstu: sustav nadzora);
 - stvaranje mehanizma naknade namijenjenog ispravljanju nepravilnosti prilikom podjele tržišta i klijenata (u daljnjem tekstu: mehanizam naknade);
 - sporazum o izmjeni cijena bitumena i datumu primjene novih cijena;
 - sudjelovanje na redovitim sastancima i održavanje drugih kontakata kako bi se dogovarali o navedenim ograničenjima tržišnog natjecanja te ih, prema potrebi, proveli u djelo ili izmijenili.
- 14 Komisija je smatrala utvrđenim da su zaposlenici društva Galp Energía España sudjelovali u zabranjenom sporazumu za njegov račun. U skladu sa sudskom praksom o presumpciji da društvo majka ima odlučujući utjecaj na društvo kćer čiji je 100-postotni vlasnik i uzimajući u obzir odnos između društava Galp Energía España, Petróleos de Portugal i Galp Energía SGPS, Komisija je smatrala da Galp Energía España, Petróleos de Portugal i također od 22. travnja 1999. Galp Energía SGPS čine jedinstvenog poduzetnika u svrhu primjene članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 15 Komisija je smatrala da se svako od dvaju utvrđenih ograničenja tržišnog natjecanja, to jest horizontalni sporazumi o podjeli tržišta i usklađivanje cijena, po svojoj naravi ubraja u najteže povrede članka 81. UEZ-a koje mogu, u skladu sa sudskom praksom, opravdati kvalifikaciju povreda kao „vrlo teške“ već i samo svojom naravi, bez potrebe da takvo postupanje pokriva određeno zemljopisno područje ili ima određeni utjecaj.
- 16 Komisija je smatrala nemogućim izmjeriti stvaran utjecaj zabranjenog sporazuma na tržište, među ostalim, zbog nedovoljnih informacija o mogućim izmjenama neto cijena bitumena u Španjolskoj koje bi nastale u slučaju nepostojanja tih sporazuma. Komisija je smatrala da nije obvezna precizno

dokazati stvaran učinak zabranjenog sporazuma na predmetno tržište niti ga količinski odrediti, već je smatrala da se može ograničiti na procjenu vjerojatnosti takvog učinka. U svakom slučaju, smatrala je da su zabranjeni sporazumi provedeni i da je vjerojatno da su proizveli stvarne protutržišne učinke.

- 17 Što se tiče naravi same povrede, Komisija je smatrala da su grupe Repsol, PROAS, BP i Nynäs i grupa koju čine žalitelji počinili vrlo tešku povredu članka 81. UEZ-a te je precizirala da je taj zaključak donijela neovisno o tome ima li zabranjeni sporazum mjerljiv utjecaj na predmetno tržište. Komisija je dodala da je uzela u obzir da se tajni sporazum odnosio samo na španjolsko tržište.
- 18 Komisija je utvrdila „početni iznos“ novčanih kazni koje se trebaju izreći uzimajući u obzir težinu povrede, vrijednost predmetnog tržišta, procijenjenu na 286 400 000 eura u 2001., zadnjoj punoj godini povrede, i činjenicu da se povreda ograničila na prodaje bitumena samo u jednoj državi članici. Uzimajući u obzir ranije navedene elemente, Komisija je utvrdila početni iznos novčanih kazni na 40 000 000 eura.
- 19 Komisija je nakon toga svrstala poduzetnike adresate sporne odluke u različite kategorije, određene ovisno o njihovoj relativnoj važnosti za predmetno tržište, u svrhu primjene diferenciranog tretmana na način da se uzme u obzir njihov stvaran gospodarski kapacitet za uzrokovanje značajne štete tržišnom natjecanju. Kako bi to postigla, Komisija se vodila njihovim udjelima na španjolskom tržištu penetracijskog bitumena u 2001. izraženima vrijednošću prodaje.
- 20 Repsol i PROAS, koji su u 2001. imali udjele na predmetnom tržištu od 34,04% i 31,67%, svrstani su u prvu kategoriju, BP, koji je imao udjel na tržištu od 15,19%, u drugu kategoriju, a Nynäs i žalitelji, čiji su udjeli na tržištu bili između 4,54% i 5,24%, u treću kategoriju. Na temelju toga početni iznosi novčanih kazni koje se trebaju izreći bili su prilagođeni na sljedeći način:
 - prva kategorija, za Repsol i PROAS: 40 000 000 eura;
 - druga kategorija, za BP: 18 000 000 eura;
 - treća kategorija, za Nynäs i žalitelje: 5 500 000 eura.
- 21 Kako bi odredila iznos novčanih kazni na razini koja bi osigurala dovoljno odvraćajući učinak, Komisija je smatrala prikladnim primijeniti multiplikator od 1,8 i 1,2 na iznos novčane kazne za BP i Repsol, na temelju njihova ukupnog prihoda za 2006., posljednju godinu prije usvajanja sporne odluke, ali ga ne primijeniti na novčane kazne izrečene društvima PROAS i Nynäs te žaliteljima.
- 22 Nakon povećanja početnog iznosa novčanih kazni s obzirom na trajanje povrede tako da je iznosio 9 625 000 eura za GALP Energíju España i Petróleos de Portugal i 7 150 000 eura za GALP Energíju SGPS, Komisija je također zaključila da iznos novčane kazne koju treba izreći Repsolu i PROAS-u treba biti 30% viši zbog otegotnih okolnosti što su ta dva poduzetnika imala vodeću ulogu u zabranjenom sporazumu.
- 23 Komisija je usporedila ulogu žalitelja s onom Repsola, PROAS-a i BP-a te ispitala bi li smanjenje iznosa novčanih kazni bilo opravdano. Komisija je smatrala primjerenim razlikovati drukčiju ulogu žalitelja uzevši u obzir njihovo ograničeno sudjelovanje u povredi i stoga je odlučila smanjiti iznos njihovih novčanih kazni za 10%.
- 24 Galp Energía España i Petróleos de Portugal stoga su u članku 2. izreke sporne odluke osuđeni zajedno i solidarno na plaćanje novčane kazne u iznosu od 8 662 500 eura, od kojih 6 435 000 eura treba platiti Galp Energía SGPS zajedno i solidarno.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 25 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 19. prosinca 2007. žalitelji su zatražili potpuno ili djelomično poništenje sporne odluke i, podredno, smanjenje iznosa novčane kazne koja im je izrečena.
- 26 U prilog svojim zahtjevima žalitelji su istaknuli devet tužbenih razloga.
- 27 Opći sud usvojio je treći tužbeni razlog žalitelja i poništio članak 1. Odluke u dijelu u kojem je utvrđena umiješanost Galp Energije España, Petróleosa de Portugal i Galp Energije SGPS u niz sporazuma i usklađenih djelovanja na španjolskom tržištu bitumena, u mjeri u kojoj ti sporazumi i djelovanja obuhvaćaju, s jedne strane, sustav nadzora nad provedbom sporazumâ o podjeli tržišta i klijenata i, s druge strane, mehanizam naknade namijenjen uklanjanju odstupanja nastalih u odnosu na te sporazume.
- 28 U tu svrhu, kao što to proizlazi iz točaka 215., 292., 293. i 301. pobijane presude, Opći sud temeljio je svoju odluku samo na dokazima o onodobnim činjenicama te je stoga smatrao da odgovornost žalitelja u pogledu sustava nadzora i mehanizma naknade nije bila utvrđena. Stoga je odbio uzeti u obzir izjavu V. C.-a, direktora prodaje bitumena u Petrogalu Española SA, koji je postao Galp Energía España, od 6. prosinca 2007., koju su žalitelji predali u spis sudskog postupka te koju Komisija stoga nije uvrstila u spornu odluku kao dokazni element.
- 29 U točkama 611., 625. i 626. pobijane presude Opći je sud, međutim, utvrdio, uzimajući u obzir navedenu V. C.-ovu izjavu od 6. prosinca 2007., da su žalitelji imali saznanje o sudjelovanju drugih članova zabranjenog sporazuma u mehanizmu naknade, da su jednako tako mogli predvidjeti sudjelovanje drugih članova zabranjenog sporazuma u sustavu nadzora i da se stoga mogu smatrati odgovornima za ta dva elementa povrede.
- 30 U pogledu tih elemenata, Opći je sud u točki 630. pobijane presude smatrao da nije potrebno mijenjati početni iznos novčane kazne, ali je u točki 632. te presude ocijenio nužnim povišiti stupanj smanjenja novčane kazne koju je primijenila Komisija na temelju olakotnih okolnosti.
- 31 U točkama 635. i 636. navedene presude djelomično je usvojio deveti tužbeni razlog i proveo dodatno smanjenje od 4% iznosa novčane kazne koje će se pridodati smanjenju od 10% već određenom spornom odlukom.
- 32 Opći sud odbio je druge razloge za poništenje koje su stranke navele, uključujući peti i šesti tužbeni razlog, koji se temelje na nezakonitosti utvrđivanja njihova sudjelovanja u usklađivanju cijena kao i o njegovu trajanju.
- 33 Posljedično, iznos novčane kazne izrečene Galp Energiji España i Petróleos de Portugal u članku 2. izreke sporne odluke utvrđen je na 8 277 500 eura, dok je iznos novčane kazne izrečene društvu Galp Energía SGPS u istom članku utvrđen na 6 149 000 eura.

Zahtjevi stranaka

- 34 Žalitelji u svojoj žalbi od Suda zahtijevaju da:
- ukine pobijanu presudu;
 - poništi članke 1. do 3. sporne odluke u dijelu u kojem se tiču žalitelja i/ili smanji iznos novčane kazne koja im je izrečena;
 - podredno, ukine presudu i vrati predmet na ponovno suđenje Općem sudu i

— naloži Komisiji snošenje troškova.

35 Komisija od Suda zahtijeva da:

— odbije žalbu i

— naloži žaliteljima snošenje svih troškova.

O žalbi

36 U prilog svojoj žalbi žalitelji iznose tri žalbena razloga.

Prvi žalbeni razlog, koji se odnosi na pogrešku koja se tiče prava koja utječe na utvrđivanje sudjelovanja žalitelja u djelatnostima usklađivanja cijena u razdoblju od 1995. do 2002. godine

Argumentacija stranaka

37 Prvim žalbenim razlogom, koji je podijeljen na tri dijela, žalitelji smatraju da je Opći sud pogrešno primijenio članak 81. stavak 1. UEZ-a te je iskrivio dokaze i zanemario postupovna pravila koja uređuju ocjenu dokaza kao i opće načelo pretpostavke nedužnosti zajamčeno člankom 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) utvrdivši u točkama 407. i 456. pobijane presude da se ne može smatrati da je Komisija nezakonito potvrdila sudjelovanje žalitelja u usklađivanju cijena „sve do 2002. godine“. Osim toga, Opći sud nije dovoljno pravno obrazložio to utvrđenje.

38 Prvim dijelom žalbenog razloga žalitelji prigovaraju Općem sudu da u točkama 370. do 408. pobijane presude, u svrhu utvrđivanja da je Komisija dokazala sudjelovanje žalitelja u djelatnostima usklađivanja cijena između 1995. i 2002. godine, nije uzeo u obzir dva oslobađajuća elementa, to jest činjenicu da ni BP-ov zahtjev za primjenu pokajničkog programa ni onodobni dokumenti o činjenicama koje je pribavio BP ne spominju da su žalitelji sudjelovali u djelatnostima usklađivanja cijena.

39 Drugim dijelom žalbenog razloga žalitelji prigovaraju Općem sudu da nije utvrdio da sporna odluka ne sadržava nijedan dokaz o datumu početka navodnog sudjelovanja žalitelja u djelatnostima usklađivanja cijena.

40 U tom pogledu oni ističu da Repsolove i PROAS-ove izjave na temelju pokajničkog programa ne spominju nikakvu konkretnu činjenicu, uključujući datume, sastanke, telefonske pozive ili povećanja cijena, i da te izjave nisu dovoljno precizne i usklađene za dokazivanje sudjelovanja žalitelja u djelatnostima usklađivanja cijena od 1995. do 2002. godine. Oni u tom smislu također ističu da se datum početka podjele tržišta ne može smatrati datumom početka sudjelovanja Petróleosa de Portugal u sporazumima o cijenama jer, prema spornoj odluci, ta dva sporazuma čine različite aspekte zabranjenog sporazuma.

41 Trećim dijelom žalbenog razloga žalitelji kritiziraju Opći sud jer je smatrao da razmjena interne pošte u Galp Energiji España 18. i 19. listopada 2000., o kojoj govori u točkama 387. do 404. pobijane presude, predstavlja onodobni dokazni element koji upućuje na sudjelovanje žalitelja u usklađivanju cijena.

42 Komisija smatra da je ovaj žalbeni razlog u cijelosti nedopušten i u svakom slučaju neutemeljen.

Ocjena Suda

- 43 Najprije valja podsjetiti da, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, iz članka 256. UFEU-a, članka 58. prvog stavka Statuta Suda Europske unije kao i članka 168. stavka 1. točke (d) Poslovnika Suda proizlazi da žalba mora točno navoditi osporavane elemente pobijane presude kao i pravne argumente koji određeno podržavaju taj zahtjev, pod prijetnjom nedopuštenosti žalbe ili odnosnog žalbenog razloga (vidjeti osobito presudu Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 29. kao i navedenu sudsku praksu).
- 44 Stoga navedenim zahtjevima ne odgovara te se mora proglasiti nedopuštenim onaj žalbeni razlog koji nije dovoljno jasno i precizno argumentiran da bi Sudu omogućio izvršavanje nadzora zakonitosti (vidjeti u tom smislu presudu Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 30. kao i navedenu sudsku praksu).
- 45 Argumenti koji se odnose na nepoštovanje članka 81. stavka 1. UEZ-a, nepostojanje obrazloženja sporne odluke, povredu postupovnih pravila koja uređuju ocjenu dokaza i opće načelo pretpostavke nedužnosti kao i tvrdnje o iskrivljavanju dokaza ne identificiraju s traženom preciznošću pogrešku koja se tiče prava koju je navodno počinio Opći sud, već se sastoje od općih nedokazanih tvrdnji, zbog čega te argumente treba odbaciti kao nedopuštene.
- 46 U pogledu prvog i trećeg dijela ovog razloga – kojima žalitelji prigovaraju Općem sudu, s jedne strane, da nije uzeo u obzir dva dokazna elementa kako bi utvrdio da je Komisija dokazala sudjelovanje žalitelja u djelatnostima usklađivanja cijena između 1995. i 2002. godine i, s druge strane, da je smatrao da razmjena interne pošte 18. i 19. listopada 2000. predstavlja onodobni dokazni element koji upućuje na sudjelovanje žalitelja u usklađivanju cijena – dovoljno je podsjetiti, sukladno članku 256. stavku 1. drugom podstavku UFEU-a i članku 58. prvom stavku Statuta Suda Europske unije, da je žalba ograničena na pravna pitanja. Posljedično, Opći sud jedini je nadležan za utvrđivanje i ocjenu relevantnih činjenica kao i za ispitivanje dokaznih elemenata koji su mu podneseni. Ocjena tih činjenica i dokaza ne predstavlja, dakle – osim u slučaju iskrivljavanja tih elemenata njihovim nepreciznim i nepotkrijepljenim navođenjem žalitelja u konkretnom slučaju – pitanje prava koje bi samo po sebi bilo podvrgnuto nadzoru Suda u okviru žalbe (vidjeti osobito u tom smislu presudu Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 84.).
- 47 Stoga te argumente treba odbaciti kao nedopuštene.
- 48 U pogledu drugog dijela ovog žalbenog razloga, kojim žalitelji prigovaraju Općem sudu da nije naveo da sporna odluka ne sadržava nijedan dokaz o početku navodnog sudjelovanja žalitelja u predmetnom usklađivanju cijena, dovoljno je reći da, suprotno mišljenju žalitelja, oni tu argumentaciju nisu istaknuli pred Općim sudom. Ona je stoga nova i time nedopuštena.
- 49 Uzimajući u obzir prethodno navedeno, prvi žalbeni razlog treba u cijelosti odbiti kao nedopušten.

Treći žalbeni razlog, koji se temelji na činjenici da je Opći sud povrijedio razuman rok za suđenje

Argumentacija stranaka

- 50 Žalitelji smatraju da je Opći sud povrijedio članak 47. Povelje i članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), time što nije donio odluku u razumnom roku, što opravdava ukidanje pobijane presude i sporne odluke ili, podredno, značajno smanjenje novčane kazne koja im je izrečena.

- 51 Žalitelji iznose da je njihova tužba za poništenje bila podnesena 19. prosinca 2007., pisani dio postupka zaključen 21. listopada 2008., usmeni dio postupka otvoren 12. studenoga 2012., rasprava održana 24. siječnja 2013., a presuda je donesena 16. rujna 2013.
- 52 Cijeli postupak trajao je oko pet godina i devet mjeseci (69 mjeseci), s razdobljem od četiri godine i jedan mjesec (49 mjeseci) između zaključenja pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka, zbog čega žalitelji smatraju, primjenjujući kriterij koji je Sud definirao u presudi Baustahlgewebe/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608), da Opći sud nije ispunio svoju obvezu suđenja u razumnom roku.
- 53 Žalitelji u tom pogledu ističu da je, s jedne strane, predmet bio manje složen od većine drugih predmeta u vezi sa zabranjenim sporazumima koji se vode pred Općim sudom i da je broj pravnih sredstava bio ograničen, pa su samo četiri člana zabranjenog sporazuma podnijela žalbu, i, s druge strane, da se prekomjerno trajanje postupka pred Općim sudom ni na koji način ne može pripisati njihovu ponašanju.
- 54 Komisija sa svoje strane ističe da se, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, u slučaju nepostojanja utjecaja nepoštovanja razumnog roka suđenja na rješenje spora, ukidanje pobijane presude ne može ispraviti na temelju povrede razumnog roka suđenja.

Ocjena Suda

- 55 Valja podsjetiti da se povreda obveze suđenja u razumnom roku iz članka 47. stavka 2. Povelje koju je počinio jedan od sudova Unije mora sankcionirati tužbom za naknadu štete podnesenom Općem sudu jer je takva tužba za naknadu štete učinkovito pravno sredstvo. Stoga se zahtjev za naknadu štete nastale nepoštovanjem razumnog roka suđenja Općeg suda ne može podnijeti izravno Sudu u okviru žalbe, već se mora podnijeti samom Općem sudu (presude Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 66., ICF/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, t. 57. kao i Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 17. i 18.).
- 56 Opći sud, koji je nadležan na temelju članka 256. stavka 1. UFEU-a, dužan odlučiti o takvim zahtjevima za naknadu štete postupajući u drukčijem sastavu od sastava u predmetu u kojem se vodio postupak čije je trajanje predmet kritika (vidjeti u tom smislu presude Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 67., ICF/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, t. 58. kao i Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 19.).
- 57 S obzirom na navedeno, kada je, bez potrebe da stranke u vezi s tim podnesu dodatne dokaze, očito da je Opći sud na dovoljno ozbiljan način povrijedio svoju obvezu suđenja u razumnom roku, Sud to može utvrditi (vidjeti u tom smislu presude Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 90., ICF/Komisija, EU:C:2014:2274, t. 59. kao i Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 20.).
- 58 To je slučaj u ovom predmetu. Trajanje postupka pred Općim sudom od gotovo pet godina i devet mjeseci – koje obuhvaća razdoblje od četiri godine i jedan mjesec između završetka pisanog dijela postupka i rasprave a da nije donesen nikakav postupovni akt – ne može se obrazložiti ni naravi ni složenošću predmeta kao ni njegovim kontekstom. Naime, s jedne strane, spor pred Općim sudom nije bio osobito složen. S druge strane, ni iz pobijane presude ni iz elemenata koje su dostavile stranke ne proizlazi da je to razdoblje neaktivnosti objektivno opravdano ili da su mu pridonijeli žalitelji.
- 59 Bez obzira na to, iz razmatranja navedenih u točki 55. ove presude slijedi da treći žalbeni razlog treba biti odbijen.

Drugi žalbeni razlog, kojim se tvrdi da je Opći sud prekoračio svoju ovlast pune nadležnosti

Argumentacija stranaka

- 60 Drugi žalbeni razlog žalitelja ima tri dijela.
- 61 Prvim dijelom tog razloga žalitelji ističu da je Opći sud u točkama 625., 626. i 630. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava prekoračivši svoje ovlasti u mjeri u kojoj je u okviru ispitivanja tužbenog razloga po službenoj dužnosti na temelju svoje neograničene nadležnosti utvrdio odgovornost žalitelja u pogledu dvaju elemenata povrede članka 81. stavka 1. UEZ-a, to jest u pogledu poznavanja mehanizma naknade i predvidljivosti sustava nadzora.
- 62 Opći sud također je u ovom slučaju odlučio *ultra petita* jer se Komisija u spornoj odluci nije pozivala na te razloge, s obzirom na to da ih žalitelji nisu naveli kao razloge za proglašenje ništavosti i oni nisu bili predmet nikakve rasprave, osim razloga o dopustivosti V. C.-ove izjave.
- 63 Komisija smatra da je Opći sud, kada je odlučivao o visini novčane kazne izrečene žaliteljima, mogao uzeti u obzir da su žalitelji znali za mehanizme naknade i sustava nadzora jer se radilo o činjeničnoj okolnosti. Ona smatra da je Opći sud mogao jednako postupiti i u pogledu V. C.-ove izjave, osobito u mjeri u kojoj je u točki 40. presude KNP BT/Komisija (C-248/98 P, EU:C:2000:625) Sud priznao Općem sudu mogućnost da prilikom ocjene prikladnosti novčanih kazni uzme u obzir dodatne informacije koje se ne nalaze u odluci koju ispituje, kao što su informacije zatražene radi obveze obrazlaganja. Konačno, Komisija smatra da je žalbeni razlog bespredmetan jer je Opći sud već smanjio iznos novčane kazne.
- 64 Drugim dijelom drugog žalbenog razloga žalitelji smatraju da je Opći sud – time što je u točkama 624. i 625. pobijane presude, u okviru izvršavanja svoje ovlasti neograničene nadležnosti, odlučio uzeti u obzir V. C.-ovu izjavu kako bi utvrdio odgovornost žalitelja na temelju njihova poznavanja mehanizma naknade i predvidljivosti sustava nadzora – prekršio pravo na pošteno suđenje koje obuhvaća načelo ravnopravnosti i prava na obranu te osobito načelo kontradiktornosti.
- 65 Opći sud povrijedio je ta načela propustivši detaljno obavijestiti žalitelje prije donošenja odluke o naravi i svrsi tog novog razloga, u skladu sa zahtjevima iz članka 6. EKLJP-a kao i članaka 47. i 48. Povelje.
- 66 Komisija osporava te argumente ističući činjenicu da su dokaze koje je dostavio V. C., a koji se tiču žaliteljevih saznanja o mehanizmima nadzora i naknade, žalitelji prvi i spomenuli. Stoga bi bilo apsurdno da žalitelji tvrde da se nisu mogli upoznati s tim dokazima.
- 67 Trećim dijelom drugog žalbenog razloga žalitelji tvrde da je Opći sud, time što je u točki 626. pobijane presude utvrdio njihovu odgovornost za dva elementa povrede, iskrivio dokaze i povrijedio načelo pretpostavke nevinosti. Ta tvrdnja temelji se na nepotpunom navodu V. C.-ove izjave iz koje nedvojbeno proizlazi da on nije imao nikakvih spoznaja o naravi mehanizma naknade koji je predmet sporne odluke.
- 68 Prema Komisijinu mišljenju, Opći sud, naprotiv, nije iskrivio dokaze navedene u V. C.-ovoj izjavi.

Ocjena Suda

- 69 Prvim dijelom drugog žalbenog razloga u vezi s drugim dijelom istog razloga žalitelji tvrde da je Opći sud prekoračio granice svoje neograničene nadležnosti, kako je ona definirana u članku 261. UFEU-a i članku 31. Uredbe br. 1/2003.

- 70 Kako bi se utvrdila utemeljenost prvog dijela tog žalbenog razloga, najprije valja istaknuti da je Opći sud – nakon što je utvrdio, s jedne strane, u točkama 265., 266., 270. i 292. pobijane presude da Komisija nije dokazala sudjelovanje žalitelja u predmetnim mehanizmima naknade i nadzora i, s druge strane, u točki 282. te presude da Komisija spornu odluku nije utemeljila ni na kojem drugom razlogu osim na sudjelovanju žalitelja u tim dvama elementima, a kako bi utvrdila njihovu odgovornost u tom smislu – u točkama 624. do 626. i 630. navedene presude naveo:
- „624[...] u ovom slučaju Opći sud mora u okviru svoje neograničene nadležnosti uzeti u obzir V. C.-ovu izjavu od 6. prosinca 2007.
- 625 [...] uzimajući u obzir tu izjavu, valja zaključiti da su žalitelji imali saznanje o sudjelovanju drugih članova zabranjenog sporazuma u mehanizmu naknade i da su također mogli predvidjeti sudjelovanje drugih članova zabranjenog sporazuma u sustavu nadzora.
- 626 Stoga ih se može smatrati odgovornima u odnosu na ta dva elementa povrede (presuda Suda Komisija/Anic Participazioni, C-49/92 P, EU:C:1999:356, t. 83.).
- [...]
- 630 S obzirom na to da se žalitelje može smatrati odgovornima u odnosu na sustav nadzora i mehanizam naknade kao i za sva ostala protupravna postupanja, nije potrebno izmijeniti početni iznos novčane kazne [...].“
- 71 Također valja spomenuti da se sustav sudskog nadzora Komisijinih odluka u vezi s postupcima na temelju članka 101. i 102. UFEU-a sastoji od kontrole zakonitosti akata institucija, koja je utvrđena u članku 263. UFEU-a, a koja, sukladno odredbi članka 261. UFEU-a i na zahtjev tužitelja, može biti nadopunjena ovlašću neograničene nadležnosti Općeg suda u vezi sa sankcijama koje u tom području izriče Komisija (presuda Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 42.).
- 72 U vezi s time, kao što je to Sud više puta imao priliku pojasniti, opseg nadzora zakonitosti predviđenog u članku 263. UFEU-a proteže se na sve elemente Komisijinih odluka u vezi s postupcima na temelju članka 101. i 102. UFEU-a nad kojima Opći sud provodi detaljan nadzor kako prava tako i činjenica u pogledu razloga koje navedu tužitelji (vidjeti u tom smislu presude KME Germany i dr./Komisija, C-272/09 P, EU:C:2011:810, t. 102. i 109.; Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 62. i 82. kao i Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 56. i 59.) i uzimajući u obzir sve elemente koje su tužitelji naveli, prije ili nakon donošenja odluke, ranije u okviru upravnog postupka ili pak prvi put u okviru postupka pred Općim sudom, ako su ti elementi važni za nadzor zakonitosti Komisijine odluke (vidjeti u tom smislu presudu Knauf Gips/Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, t. 87. do 92.).
- 73 Valja, međutim, podsjetiti da sudovi Unije ne mogu u okviru nadzora zakonitosti iz članka 263. UFEU-a nadomjestiti vlastito obrazloženje onim autora predmetnog akta (vidjeti u tom smislu presudu Košice/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, t. 89. kao i navedenu sudsku praksu).
- 74 U skladu s člankom 261. UFEU-a, „[u]redbama koje na temelju odredaba Ugovora zajednički donose Europski parlament i Vijeće te onima koje donosi Vijeće, Sudu Europske unije se može dati neograničena nadležnost u vezi s kaznama predviđenima u tim uredbama“. Zakonodavac Unije na temelju mogućnosti koju mu daje ta odredba u članku 31. Uredbe br. 1/2003 propisao je da „Sud ima neograničenu nadležnost u nadzoru odluka Komisije kojima ista izriče novčane kazne ili periodične penale. Sud može takve odluke ukinuti, ili smanjiti ili povećati iznos novčane kazne ili periodičnog penala.“

- 75 Stoga su sudovi Unije, kada izvršavaju svoju neograničenu nadležnost iz članka 261. UFEU-a i 31. Uredbe br. 1/2003, povrh običnog nadzora zakonitosti sankcije, ovlašteni vlastitom ocjenom za utvrđivanje iznosa te sankcije nadomjestiti sankciju Komisije, autora akta u kojem je taj iznos prvotno utvrđen (vidjeti u tom smislu presudu *Groupe Danone/Komisija*, C-3/06 P, EU:C:2007:88, t. 61.).
- 76 S druge strane, doseg te neograničene nadležnosti, za razliku od nadzora zakonitosti iz članka 263. UFEU-a, strogo je ograničen na utvrđivanje iznosa novčane kazne (vidjeti u tom smislu osobito presude *Groupe Danone/Komisija*, C-3/06 P, EU:C:2007:88, t. 62.; *Alliance One International/Komisija*, C-679/11 P, EU:C:2013:606, t. 105.; *Komisija i dr./Siemens Österreich i dr.*, C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, t. 126. kao i *Telefónica i Telefónica de España/Komisija*, C-295/12 P, -EU:C:2014:2062, t. 45.)
- 77 Iz toga proizlazi da se neograničena nadležnost koju Opći sud ima na temelju članka 31. Uredbe br. 1/2002 odnosi samo na njegovu ocjenu novčane kazne koju je izrekla Komisija, što isključuje bilo kakvu izmjenju konstitutivnih elemenata povrede koju je zakonito utvrdila Komisija u odluci koju preispituje Opći sud.
- 78 U ovom slučaju, kao što je to istaknuto u točki 70. ove presude – iako je utvrdio da Komisija nije dokazala da su žalitelji sudjelovali u mehanizmu naknade kao i u sustavu nadzora i da se sporna odluka ne temelji ni na kojem drugom razlogu osim na njihovu sudjelovanju u tim dvama dijelovima povrede – Opći je sud u kontekstu svoje neograničene nadležnosti u točkama 625., 626. i 630. pobijane presude smatrao da su žalitelji bili svjesni sudjelovanja drugih članova zabranjenog sporazuma u mehanizmu naknade te da su također mogli predvidjeti njihovo sudjelovanje u sustavu nadzora. Sud je posljedično ocijenio, s jedne strane, da se oni mogu smatrati odgovornima na temelju članka 101. UFEU-a i, s druge strane, da je to nužno uzeti u obzir pri određivanju iznosa novčane kazne.
- 79 Opći sud time je počinio pogrešku koja se tiče prava.
- 80 S obzirom na to da je prvi dio drugog žalbenog razloga osnovan, valja ga usvojiti.
- 81 Posljedično, pobijanu presudu valja ukinuti u dijelu u kojem u točki 3. izreke utvrđuje novi iznos novčanih kazni izrečenih žaliteljima, uzimajući u obzir utvrđenje do kojeg je Opći sud pogrešno došao na temelju svoje neograničene nadležnosti u točkama 625., 626. i 630. te presude prema kojem su žalitelji imali saznanja o sudjelovanju drugih članova zabranjenog sporazuma u mehanizmu naknade te su također mogli predvidjeti njihovo sudjelovanje u sustavu nadzora pa su se stoga za to mogli smatrati odgovornima.
- 82 S obzirom na prethodno navedeno, o ostatku drugog dijela i o trećem dijelu drugog žalbenog zahtjeva nije potrebno odlučivati.

O tužbi pred Općim sudom

- 83 U skladu s člankom 61. stavkom 1. drugom rečenicom Statuta Suda Europske unije, Sud može, u slučaju ukidanja pobijane presude, konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta.
- 84 Takav je slučaj u ovom postupku jer Sud raspolaže svim potrebnim elementima za odlučivanje o sporu.
- 85 U tu svrhu valja istaknuti da je u pogledu točke 1. izreke sporne odluke, koja je djelomično poništena pobijanom presudom, i uzimajući u obzir odbijanje prvog žalbenog razloga ove žalbe u točki 49. ove presude definitivno utvrđeno da se žalitelji trebaju smatrati odgovornima za svoje sudjelovanje – koje je trajalo od 31. siječnja 1995. do 1. listopada 2002. za GALP Energiju España i Petróleos de Portugal

te od 22. travnja 1999. do 1. listopada 2002. za GALP Energíju SGPS – u nizu sporazuma i usklađenih djelovanja u stavljanju na tržište penetracijskog bitumena na ukupnom španjolskom području (uz iznimku Kanarskih otoka), a koji su se sastojali od sporazuma o podjeli tržišta i usklađivanja cijena.

- 86 Naime, utvrđenje Općeg suda o nepostojanju dokaza o sudjelovanju žalitelja u mehanizmu naknade kao i u sustavu nadzora, u skladu s člankom 264. stavkom 1. UFEU-a, ne može dovesti do poništenja sporne odluke u cijelosti jer su ti elementi uzgredni sastojci predmetne povrede. Činjenica da Komisija nije iznijela dokaze o takvom sudjelovanju žalitelja ne mijenja bit sporne odluke jer se jedinstvena i trajna povreda koju je utvrdila sastoji, kao što to proizlazi iz točaka 12. i 13. ove presude, ponajprije od dvaju elemenata povrede, to jest podjele tržišta i usklađivanja cijena (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, t. 36. do 38.).
- 87 S obzirom na prethodno navedeno, na temelju neograničene nadležnosti koju Sud ima na temelju članka 261. UFEU-a i članka 31. Uredbe br. 1/2003, valja utvrditi iznos novčane kazne koju treba izreći žaliteljima (presuda Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 73. kao i navedena sudska praksa).
- 88 U tom pogledu valja podsjetiti da je Sud pri donošenju konačne odluke u sporu, primjenom članka 61. stavka 1. druge rečenice svojeg Statuta, ovlašten u okviru izvršavanja svoje neograničene nadležnosti nadomjestiti svojom odlukom odluku Komisije te posljedično ukinuti, smanjiti ili povećati nametnutu novčanu kaznu ili periodični penal (vidjeti osobito presudu KME Germany i dr./Komisija, C-389/10 P, EU:C:2011:816, t. 130. kao i navedenu sudsku praksu).
- 89 Kako bi utvrdio iznos izrečene novčane kazne, sam mora ocijeniti okolnosti konkretnog slučaja i vrstu predmetne povrede (presuda Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisija, 322/81, EU:C:1983:313, t. 111.).
- 90 Takav postupak na temelju članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 podrazumijeva uzimanje u obzir za svakog sankcioniranog poduzetnika težinu predmetne povrede kao i njezino trajanje, uvažavajući osobito načela obrazlaganja, proporcionalnosti, individualizacije sankcija i jednakosti postupanja (vidjeti u tom smislu presude Komisija i dr./Siemens Österreich i dr., C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, t. 53. i 56.; Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 75. kao i Komisija/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, t. 77.), a da Sud nije vezan okvirnim pravilima koja je Komisija definirala u svojim smjernicama (vidjeti po analogiji presudu Italija/Komisija, C-310/99, EU:C:2002:143, t. 52.), čak i kada ona mogu usmjeravati sudove Unije kada izvršavaju svoju neograničenu nadležnost (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, t. 80. kao i navedenu sudsku praksu.).
- 91 U ovom slučaju valja utvrditi da su žalitelji sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi na španjolskom području koja se ponajprije sastojala od sporazuma o podjeli tržišta i usklađivanja cijena, a koja je zbog same svoje prirode vrlo teška (vidjeti u tom smislu presudu Versalis/Komisija, C-511/11 P, EU:C:2013:386, t. 83.), tijekom dugog razdoblja od sedam godina i osam mjeseci za GALP Energíju España i Petróleos de Portugal te tri godine i pet mjeseci za GALP Energíju SGPS.
- 92 U pogledu njihove pojedinačne situacije, također treba uzeti u obzir činjenicu da su žalitelji imali, kao što je to vidljivo iz točke 514. sporne odluke, udjele na tržištu od 4,54%, iz čega se može zaključiti, kao što je to učinio Opći sud u točki 631. pobijane presude, da zbog svoje veličine nisu mogli protupravnim ponašanjem uzrokovati osobito tešku štetu tržišnom natjecanju. Osim toga, u točkama 566. i 567. sporne odluke Komisija je pravilno zaključila da su žalitelji sudjelovali u povredi u ograničenijem opsegu od drugih poduzetnika.

- 93 Kako bi utvrdio iznos novčane kazne koja se treba izreći žaliteljima, Sud namjerava preuzeti ocjene Komisije i Općeg suda u pogledu osnovnog iznosa novčane kazne kao i njegova smanjenja od 10% koje proizlazi iz ograničenog sudjelovanja žalitelja u spornoj povredi. Međutim, treba se primijeniti dodatno smanjenje od 10% osnovnog iznosa, tako da se to smanjenje doda smanjenju od 10% koje je već odobreno u spornoj odluci, jer Komisija nije dokazala sudjelovanje žalitelja u mehanizmu naknade kao i u sustavu nadzora.
- 94 U takvim okolnostima i uzimajući u obzir sve činjenice slučaja (vidjeti presudu Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, t. 78. kao i navedenu sudsku praksu), novčana kazna solidarno izrečena GALP Energíji España i Petróleosu de Portugal utvrđena je u iznosu od 7,7 milijuna eura, od čega je GALP Energía SGPS solidarno odgovorna u visini od 5,72 milijuna eura.

Troškovi

- 95 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika, kad žalba nije osnovana ili kad je osnovana i Sud sâm konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima.
- 96 U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Člankom 138. stavkom 3. navedenog Poslovnika utvrđeno je da, ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima, svaka stranka snosi vlastite troškove. Međutim, ako se to čini opravdanim u danim okolnostima, Sud može odlučiti da, osim vlastitih troškova, jedna stranka snosi i dio troškova druge stranke.
- 97 U tom pogledu valja odlučiti, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, da žalitelji snose dvije trećine Komisijinih troškova i vlastitih troškova koji su im nastali u žalbenom postupku, a da Komisija snosi jednu trećinu vlastitih troškova i troškova žalitelja povezanih s ovim postupkom. Osim toga, s obzirom na to da je konačno odbijen dio tužbenih razloga koje su žalitelji iznijeli pred Općim sudom, svakoj od stranaka nalaže se snošenje vlastitih troškova prvostupanjskog postupka.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Ukida se presuda Općeg suda Europske unije od 16. rujna 2013., Galp Energía España i dr./Komisija (T-462/07, EU:T:2013:459), u dijelu u kojem u točki 3. izreke utvrđuje novi iznos novčanih kazni izrečenih GALP Energíji España SA, Petróleosu de Portugal SA i GALP Energíji SGPS SA, uzimajući u obzir pogrešno utvrđenje Općeg suda na temelju njegove neograničene nadležnosti u obrazloženju te presude prema kojem su GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA imali saznanja o sudjelovanju drugih članova zabranjenog sporazuma u mehanizmu naknade i također su mogli predvidjeti njihovo sudjelovanje u sustavu nadzora te se stoga za to mogu smatrati odgovornima.**
- 2. U ostalom dijelu žalba se odbija.**
- 3. Novčana kazna solidarno izrečena GALP Energíji España SA i Petróleosu de Portugal SA u članku 2. odluke Komisije od 3. listopada 2007. C(2007) 4441 *final* koja se odnosi na postupak primjene članka 81. UEZ-a (predmet COMP/38.710 – Bitumen (Španjolska)) utvrđena je u iznosu od 7,7 milijuna eura, od čega je GALP Energía SGPS solidarno odgovorna u visini od 5,72 milijuna eura.**
- 4. GALP Energía España SA, Petróleos de Portugal SA i GALP Energía SGPS SA snose dvije trećine troškova Europske komisije i dvije trećine vlastitih troškova koji su im nastali u žalbenom postupku kao i vlastite troškove u vezi s prvostupanjskim postupkom.**

- 5. Europska komisija snosi jednu trećinu vlastitih troškova i trećinu troškova GALP Energije España SA, Petróleosa de Portugal SA i GALP Energije SGPS SA povezanih sa žalbenim postupkom kao i vlastite troškove u vezi s prvostupanjskim postupkom.**

Potpisi